

28.5.2024

Asia: HE 52/2024 vp Hallituksen esitys eduskunnalle vaihtoehtoisten polttoaineiden infrastruktuurin käyttöönotosta annettua EU:n asetusta täydentäväksi lainsäädännöksi
<https://www.eduskunta.fi/pdf/HE+52/2024>

Eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunnan pyydettyä kirjallista asiantuntijalausuntoa otsikon asiassa Neste lausuu seuraavaa:

Taustaa

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi laki liikenteessä käytettävien vaihtoehtoisten polttoaineiden jakeluinfrastruktuurista. Lailla täydennettäisiin ja täsmennettäisiin vaihtoehtoisten polttoaineiden infrastruktuurin käyttöönotosta ja direktiivin 2014/94/EU kumoamisesta annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta. Samalla kumottaisiin liikenteessä käytettävien vaihtoehtoisten polttoaineiden jakelusta annettu laki.

Lisäksi ehdotetaan muutettavaksi rakennusten varustamisesta sähköajoneuvojen latauspisteillä ja latauspistevalmiuksilla sekä automaatio- ja ohjausjärjestelmillä annettuun lakiin ja ajoneuvoja liikennepalveluhankintojen ympäristö- ja energiatehokkuusvaatimuksista annettuun lakiin sisältyvät viittaukset kumoutuvaan lainsäädäntöön.

Yleistä

Suomen kansallisena tavoitteena on puolittaa tieliikenteen päästöt vuoteen 2030 mennessä verrattuna vuoden 2005 tasoon ja muuttaa liikenne nollapäästöiseksi viimeistään vuoteen 2045 mennessä.

Kansallisen tavoitteen lisäksi Neste tukee Euroopan komission Green Deal -hanketta ja siihen liittyvää lainsäädäntöä EU:n korotetun 2030-ilmastotavoitteen saavuttamiseksi. Neste on myös itse sitoutunut hiilineutraaliin tuotantoon vuoteen 2035 mennessä sekä siihen, että vähennämme asiakkaittemme hiilijalanjälkeä vuosittain vähintään 20 miljoonaa tonnia vuoteen 2030 mennessä.

Neste on hiljattain ilmoittanut perustavanlaatuista Porvoon jalostamon muutosohjelmasta, jonka investoinnit nousevat 2,5 miljardiin euroon seuraavan noin kymmenen vuoden aikana. Tavoitteena on siirtyä pelkästään uusiutuvien ja kierrätettyjen raaka-aineiden jalostamiseen ja raakaöljyn jalostaminen loppuisi noin 2030-luvun puolivälissä. Muutosohjelman investoinnit toteutetaan vaiheittain ja investointipäätökset vaativat tuekseen niin ennakoitavan lainsäädäntöympäristön, tarvittavan infrastruktuurin (esim. 400 kV suurjännitelinjojen tuominen Kilpilahden teollisuusalueelle) kuin erilaisten puhtaan siirtymän kannusteiden hyödyntämisen.

Oikeanlainen sääntelykehikko on avainasemassa, jotta kasvihuonekaasujen vähennyspotentiaali voidaan täysimääräisesti hyödyntää eri sektoreilla. Tarvitsemme kaikki olemassa olevat keinot, jotta ilmastonmuutos saadaan pysäytettyä.

Raskaalla liikenteellä on vielä rajoitetusti mahdollisuuksia valita vaihtoehtoisia käyttövoimia lähivuosina. Biokaasu ja uusiutuva diesel ovat todennäköisimmät käyttövoimavaihtoehdot, joilla raskaan liikenteen päästöjä vähennetään vielä tulevinakin vuosina - sillä erotuksella että biokaasu

28.5.2024

vaatii uutta moottoriteknologiaa ja investointeja uuteen jakeluinfrastruktuuriin, kun taas uusiutuva diesel sopii suoraan nykyisiin ajoneuvoihin ja jakelu onnistuu nykyisellä jakeluinfrastruktuurilla.

Vaihtoehtoisten polttoaineiden infrastruktuuri -asetuksen (AFIR) määritelmät tärkeitä myös muiden lainsäädäntöjen kannalta

Nesteen kannalta on keskeistä että uusi AFI-asetus (AFIR) sisältää laajasti kaikki uusiutuvat ja vaihtoehtoiset polttoaineet, ml. uusiutuva/parafiininen diesel (EN15940). Artiklan 2 määritelmät ja listaus vaihtoehtoista polttoainetta säilyvät mukaan lukien -tyyppisenä eikä kaiken kattavana listauksena, jotta kaikki relevantit olemassa olevat ja myös tulevaisuuden uudet vaihtoehtoiset ja uusiutuvat polttoaineet ovat mukana uuden asetuksen soveltamisalassa. On ensiarvoisen tärkeää, että määritelmiä sovelletaan johdonmukaisesti koko EU:n lainsäädännössä, koska se kannustaa vaihtoehtoisten polttoaineiden käyttöönottoon.

Asetuksen vaatimukset vs kaupallinen kysyntä ja yritysten investoinnit

Neste katsoo yleisesti ottaen, että eri vaihtoehtoisten polttoaineiden infrastruktuurin toimenpiteiden ja niiden toteutumisen pitäisi ohjautua kaupallisen kysynnän perusteella huomioiden erilaisten päästövähennyskeinojen erityisesti infraan liittyvät kustannukset yhteiskunnalle ja yrityksille.

Tieliikenteen sähkölatausta koskevien vaatimusten osalta on myös hyvä huomioida, että Suomessa on paljon harvaan asuttuja alueita ja välimatkat ovat pitkiä. Henkilö- ja pakettiautojen vaatima latausinfra rakentuu tällä hetkellä nopeaan tahtiin, mutta erityisesti harvaan asutuilla alueilla tulisi sekä kevyen että raskaan kaluston osalta tarkastella kansallisia joustomahdollisuuksia.

Sähköisen liikenteen latausinfra laajentuminen tulee kohdentaa liiketaloudellisesti merkittäviin liikenteen solmukohtiin. Raskaan liikenteen asemien rakentaminen ei ole tällä hetkellä liiketaloudellisesti kannattavaa ja vaatii tukea. Valtion tuet kannattaa keskittää raskaaseen liikenteeseen, sillä kevyen verkoston osalta AFIR-vaatimukset vuoden 2025 osalta täytetään ja että 2027, 2030 ja 2035 vaatimukset tullaan mitä todennäköisimmin täyttämään kaupallisin perustein.

Vety ja uudet teknologiat ovat kiinnostavia ja potentiaalisia tulevaisuuden liikenteen käyttövoimia. Sitovat tavoitteet vetyasemien rakentamiselle tulisi kuitenkin suhteuttaa kysyntään. Neste ei näe realistisena että AFIRin vaatimille kevyen liikenteen vetyasemille olisi kysyntää Suomessa. Tällainen vaatimus kasvattaa sekä investointi- että operointikustannuksia ja heikentää asemien turvallisuutta (koska asemat eivät voi olla kohdistettu vain raskaalle liikenteelle). Tuemme myös vedyn suhteen Valtioneuvoston kantaa, jossa jäsenvaltion tulee itse voida päättää vetyasemien kansallisista joustomahdollisuuksista, niiden sijainnista ottaen huomioon ajoneuvokanta, vedyn kysyntä liikenteen käyttövoimana, vedyn tuotanto- ja kuljetusmahdollisuudet sekä jäsenvaltion maantieteelliset ominaisuudet ja etäisyydet. Lisäksi vihreän vedyn saatavuus on tällä hetkellä todella rajattua, joten asema, johon ei vetyä olisi saatavilla ei ole järkevää toteuttaa. Lisäksi vedyn jakeluasemien investoinnit ovat todella korkeita.

Kunnioitavasti,

Mattias Hellström
Yhteiskuntasuhdepäällikkö, Neste Oyj